

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2003-2004

22 januari 2004

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR LEEFMILIEU, NATUURBEHOUD EN RUIMTELIJKE ORDENING

Vraag om uitleg van de heer Johan Malcorps tot de heer Ludo Sannen, Vlaams minister van Leefmilieu, Landbouw en Ontwikkelingssamenwerking, over de aanpak van verhardingen met asbestafval en van zwerfasbest

Vraag om uitleg van de heer Johan Malcorps tot de heer Ludo Sannen, Vlaams minister van Leefmilieu, Landbouw en Ontwikkelingssamenwerking, over de samenwerking tussen de Vlaamse milieuadministratie en de federale politie

Vraag om uitleg van mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever tot de heer Ludo Sannen, Vlaams minister van Leefmilieu, Landbouw en Ontwikkelingssamenwerking, over het bestrijdingsmiddelen-reductieprogramma van de federale regering versus het bestrijdingsmiddelenreductieplan van het Vlaams Gewest

Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening

Donderdag 22 januari 2004

VOORZITTER : De heer Jacques Timmermans

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 10.05 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Johan Malcorps tot de heer Ludo Sannen, Vlaams minister van Leefmilieu, Landbouw en Ontwikkelingssamenwerking, over de aanpak van verhardingen met asbestafval en van zwerfasbest

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Malcorps tot de heer Sannen, Vlaams minister van Leefmilieu, Landbouw en Ontwikkelingssamenwerking, over de aanpak van verhardingen met asbestafval en van zwerfasbest.

De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, een gedeeltelijke verharding en opvulling van paden en wegen met asbesthoudend materiaal en de verharding van opritten, parkings aan huizen en binnenplaatsen van erven met asbestafval werd in het verleden in heel Vlaanderen toegepast. Men was zich toen nog van niet veel kwaad bewust. In de wijde omgeving van de vestigingsplaatsen van de voormalige producenten van asbestcement Eternit te Kapelle-op-den-Bos en Alfit te Tisselt, was dit gebruik algemeen. Het betreft onder meer de gemeenten Kapelle-op-den-Bos, Tisselt, Willebroek, Meise, Londerzeel en Nieuwenrode. Zo konden werknemers maar ook niet-werknemers van Eternit in Kapelle-op-den-Bos draailingen, een afvalproduct bij de productie van asbestcement, ophalen bij het bedrijf. Deze praktijk kwam voor tot 1976. In de omgeving van andere asbestverwerkende bedrijven zoals Scheerders van Kerchove te Sint-Niklaas treft men vermoedelijk gelijkaardige situaties aan.

Het gevaar bestaat dat het aan de oppervlakte aanwezige asbesthoudend materiaal door het betreden

en vooral door het berijden met voertuigen steeds meer verbrokkelt, waardoor de kans op het vrijkomen van asbestvezels reëel is. Indien het asbesthoudend materiaal werd ingebed in een cement- of asfaltlaag of zich onder een laag klinkers bevindt, zal de verbrokkeling en het vrijkomen van vezels in mindere mate gebeuren.

Ik vroeg voormalig minister Dua reeds om een meer algemene aanpak van dit probleem. Ik wees toen op de subsidieregeling tot sanering van asbestwegen in Nederland. De problematiek van de asbestwegen zou volgens voormalig minister Dua mee worden opgenomen in de beleidsnota asbestbeheersing van OVAM. Dat gebeurde ook. Naar verluidt is OVAM op dit moment bezig met het opstarten van een project tot ambtshalve verwijdering van asbest, inzonderheid van draailingen die werden gebruikt als een functionele ophoging op terreinen gelegen in Kapelle-op-den-Bos en omgeving.

Dat een regeling van de problematiek dringend nodig is, blijkt uit een recent incident. Op een perceel aan de Oxdonkstraat te Kapelle-op-den-Bos werden grote hoeveelheden asbestdraailingen afkomstig van Eternit, aangetroffen. Toch werd bij de recente verkoop van deze grond door OVAM een blanco bodemattest afgeleverd. We weten allen dat zo'n attest uiteraard geen verklaring is dat de grond in kwestie proper is. Het is enkel een aanduiding dat de grond niet is opgenomen in het officieel register van verontreinigde gronden van OVAM. Maar als het over een perceel in de gemeente Kapelle-op-den-Bos gaat, is – gezien de hele voorgeschiedenis van asbestvervuiling – het afleveren van een blanco attest toch niet zo evident. Wat opvalt in de behandeling van het dossier van de asbestvervuiling op het perceel aan de Oxdonkstraat, is de gebrekkige, haast onverschillige wijze waarop het dossier vooral op het niveau van de gemeente, maar in eerste instantie ook door OVAM werd behandeld. Blijkbaar werd niet in

Malcorps

vaste procedures voorzien voor een problematiek die nochtans in de lijn van de verwachting ligt, namelijk asbestvervuiling in de buurt van het vroegere Eternit. We kunnen toch moeilijk spreken van een grote verrassing ?

Dit doet ernstige vragen rijzen bij de aanpak van het asbestafval in heel Kapelle-op-den-Bos, Tisselt en omgeving. Als er officieel weinig klachten of problemen opdoken, is dit allicht te wijten aan het feit dat veel van deze klachten en problemen in der minne worden geregeld door de gemeente en/of het bedrijf Eternit zelf. Daardoor is er geen enkel zicht op de ernst van het probleem en op de mogelijke gevolgen voor milieu en gezondheid op ruimere schaal.

In plaats van de huidige praktijk van stilzwijgen, onderhandelen en in het verborgene afhandelen van asbestproblemen, is er nood aan een publieke erkenning en aanpak van het probleem. Dat wil zeggen dat OVAM kiest voor een sitegewijze aanpak van de vervuilde percelen in de betrokken gemeenten en er namens de bewoners op toeziet dat de kosten worden verhaald op de vervuilers, namelijk het bedrijf, de ex-werknemers en bevriende aannemers.

Een vergelijkbaar probleem is dat van het zwerfasbest in veel landbouw- en veeteeltbedrijven, want in het verleden werd dikwijls asbestcement gebruikt in stallen en loodsen. Onderzoek in Nederland heeft uitgewezen dat op ongeveer 100.000 agrarische bedrijven of 90 percent van het totaal aantal bedrijven, asbesthoudend materiaal aanwezig is. Het gaat dus niet om een klein probleem. In Vlaanderen werd nog geen onderzoek verricht, maar er kan worden verwacht dat het percentage dezelfde omvang heeft. Veel van de bedrijven hebben nog steeds asbestcement in voorraad voor vervangings- en herstellingswerkzaamheden. Vaak heeft men te maken met asbestcement dat hier en daar op het bedrijfsterrein rondzwerft. Doordat het asbestcement verouderd, verweerd en beschadigd is, vergroot de kans op het vrijkomen van vezels bij manipulatie van de materialen.

Mijnheer de minister, in welke maatregelen voorziet u om de problematiek van de asbestophogingen en -verhardingen in de genoemde risicogemeenten algemeen aan te pakken ? Welke stappen werden al ondernomen om het probleem in kaart te brengen en om de verontreiniging vervolgens structureel aan te pakken ? Welke plannen heeft OVAM voor een ambtshalve verwijdering en tegen

wanneer zou men daar concreet aan beginnen ? Wat is de verantwoordelijkheid van het bedrijf Eternit, dat inmiddels Etex heet, in deze ? Wat is de verantwoordelijkheid van bewoners die zelf werken met asbesthoudend materiaal op hun eigendom hebben laten uitvoeren, maar zich allicht te weinig bewust waren van de risico's voor hun eigen gezondheid en die van omwonenden ? Wat zijn de gevolgen voor onschuldige eigenaars – ik verwijs naar de terminologie uit het bodemsaneringsdecreet – die nietsvermoedend gronden hebben verworven hebben met asbestbesmetting ?

Ik vestig ook de aandacht op het belangrijk sociaal probleem. Is er geen nood aan een sociaal begeleidingsplan om deze problematiek ten gronde aan te pakken ? De aanwezigheid van asbest in particuliere gronden zal immers voor heel wat mensen in de streek een belangrijk financieel en sociaal probleem inhouden. Als de bepalingen van het bodemsaneringsdecreet onverkort worden toegepast, moeten veel bewoners in de omgeving van Kapelle-op-den-Bos beschouwd worden als 'schuldige eigenaars'. Ze hebben bewust het materiaal laten aanvoeren, dus moeten ze volgens het decreet de saneringskosten dragen.

Dit gebeurde evenwel op een moment dat niemand zich bewust was van de mogelijke gezondheidsrisico's. Allicht waren zowel het bedrijf als de overheid hier niet van op de hoogte.

Moeten we niet stellen dat er voor asbest een collectieve verantwoordelijkheid geldt ? Zowel het bedrijf als de overheid kunnen met de vinger worden gewezen. Op het moment dat men had kunnen weten dat asbest schadelijk is voor de gezondheid – na wetenschappelijk onderzoek en publicaties –, bleef de overheid te laks optreden. De productie van asbest werd pas in 1998 verboden, terwijl wetenschappers al jaren vroeger hadden gewaarschuwd voor de gezondheidsrisico's van asbestvezels.

Mijnheer de minister, is het niet nodig om te zoeken naar een redelijke oplossing, waarbij de overheid, bijvoorbeeld in de vorm van een saneringspremie, een deel van de saneringskosten draagt ? Ik verwijs hiervoor naar het Nederlandse voorbeeld.

Mijnheer de minister, bent u voorstander van een samenwerkingsovereenkomst tussen het gewest, de betrokken gemeenten en de bedrijven, om het probleem systematisch aan te pakken ? Voor andere sites met historische bodemvervuiling, zoals Umicore in Hoboken en Tessenderlo Chemie, is dit ook

Malcorps

het geval. Een convenant, een vrijwillige overeenkomst met het bedrijf, lijkt de beste weg om tot een billijke oplossing te komen. Het bedrijf Etex, transportbedrijven, aannemers en de overheden spreken dan een gezamenlijke aanpak af, en sluiten een akkoord over de financiering.

Mijnheer de minister, acht u het nodig om, bij de overdracht van gronden in deze risicogebieden, het gebruik van blanco bodemattesten te evalueren? Is er een nieuwe categorie 'grijze attesten' nodig? Als mensen informatie vragen over dergelijke percelen, dan wordt hun meegedeeld dat er geen officieel bodemonderzoek plaatsvond en dat het perceel niet in het register van verontreinigde gronden is opgenomen, maar er wordt hun wel gezegd dat de kans groot is – gelet op het verleden van de buurt – dat er zich problemen zullen voordoen.

Wanneer komt er een officiële saneringsnorm voor asbest in de bodem?

Mijnheer de minister, welke maatregelen inzake sensibilisering en deelname in de kosten neemt u, om het vergelijkbare probleem van zwerfasbest op landbouwbedrijven aan te pakken?

De voorzitter : Minister Sannen heeft het woord.

Minister Ludo Sannen : Mijnheer de voorzitter, collega's, over de ophogingen en verhandingen met asbesthoudend materiaal in de regio Kapelle-opden-Bos en Willebroek, wordt door de OVAM momenteel een algemene aanpak voorbereid. De OVAM onderzoekt of we gebruik kunnen maken van het site-decreet, waardoor een specifieke juridische regeling kan worden uitgewerkt voor deze problematiek. Het project voorziet in de inventarisatie en de sanering van de in kaart gebrachte ophogingen waarin draailingen werden gebruikt. Het voorstel omvat ook bepalingen over de onschuld van de eigenaars.

In opdracht van de OVAM voert de VITO een aantal milieutechnische studies uit, om de inventarisatie en de sanering zo goed mogelijk te laten verlopen. Inzake de saneringsaansprakelijkheid moet eerst worden nagegaan in hoeverre Etex en de betrokken gemeentebesturen bereid zijn om mee te werken aan het dossier. Het is niet mijn bedoeling om dit strikt juridisch af te handelen. Ik wil met alle betrokkenen een gezamenlijk overleg organiseren.

De voorgestelde algemene aanpak omvat ook een belangrijk onderdeel over communicatie. Zodra er duidelijkheid is over de concrete werkwijze en het volledige traject, zullen we informatie verstrekken aan de bevolking.

Een belangrijk aspect is de verklaring van 'onschuldig eigenaar'. Het is mijn mening dat de betrokken particulieren beschermd moeten worden, en zowel financieel als administratief ondersteuning verdienen. Dit zal geval per geval worden bekeken.

Ter voorbereiding van dit dossier werd door de OVAM overleg gepleegd met de respectieve gemeenten en het bedrijf Etex. De afspraken moeten nog geconcretiseerd worden, maar de algemene aanpak wordt door de betrokken partijen onderschreven. Ik ben er voorstander van om de afspraken vast te leggen in een convenant. Momenteel worden ook convenanten uitgewerkt voor Umicore en Tessenderlo Chemie.

De bodemattesten zijn een weergave van de informatie die opgenomen is in het register van verontreinigde gronden. Deze informatiebron wordt in eerste instantie gevoed door gegevens van oriënterende bodemonderzoeken. Door de wijziging van het Vlarebo in 2001, werden de mogelijkheden van informatievergaring uitgebreid met andere vaststellingen over bodemverontreiniging. Daarnaast werd de gemeentelijke inventaris ingevoerd, die vooral een signaalfunctie heeft en gegevens over bodembedreigende activiteiten bevat.

Momenteel wordt gewerkt aan een Grondeninformatieregister. Hierin worden zo veel mogelijk relevante gegevens opgenomen. Het bodemattest zal dan beter informeren over de actuele toestand van de grond.

Als een perceel in het register wordt opgenomen, hangen er voor particulieren ook zware administratieve procedures, zoals bodemonderzoeken bij overdrachten, aan vast. Daarom is het nodig om eerst, bijvoorbeeld via een convenant, afspraken te maken. Binnen een tweetal jaar zal het GIR beschikbaar zijn, en kan nauwkeuriger omgegaan worden met deze materie.

In het OVAM-jaarprogramma 2004 is het voorstel opgenomen om vast te leggen hoe onderzoek naar asbest in de bodem moet gebeuren, en hoe de waarden moeten worden bekeken. De daaruit voortvloeiende normen kunnen dan wettelijk worden verankerd. Dit zal ten vroegste mogelijk zijn in 2005.

Sannen

Mijnheer Malcorps, ik veronderstel dat u verwijst naar landbouwers die op hun erf verhardingen met asbestafval hebben gebruikt, zoals particulieren dat hebben gedaan op hun eigendom. Aminor heeft een brochure opgesteld over hoe om te gaan met asbestafval. Op mijn initiatief is er een werkgroep opgericht bij de OVAM waarin onder andere de VVSG zit, om na te gaan hoe het probleem van asbest bij particulieren kan worden aangepakt. Ik denk niet dat het nodig is om in een aparte aanpak te voorzien voor landbouwers. Als ze binnen de regio vallen waar er acute problemen zijn, dan moet de overheid hen betrekken in de afspraken die worden gemaakt met bijvoorbeeld het betrokken bedrijf. Het is in elk geval van belang om de problemen op de landbouwbedrijven niet over het hoofd te zien.

Ik weet niet of mijn antwoord volstaat. Ik doe geen uitspraken over grijze attesten omdat die evengoed een negatief effect kunnen hebben. Een grijs attest duidt op belaste grond en dat zal zijn effect hebben op de markt. We moeten werk maken van een goede registratie en alle gegevens moeten daartoe zo snel mogelijk worden vergaard. De sitebenadering maakt het mogelijk om andere afspraken te maken en billijke oplossingen te zoeken voor zowel de bedrijven als particulieren.

De voorzitter : De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Mijnheer de minister, ik vind het positief dat er naar een sociaal verantwoord oplossing wordt gezocht. Er blijkt bij het bedrijf en de gemeente ook de nodige bereidheid om samen te werken om het probleem op te lossen en er wordt uitgegaan van collectieve verantwoordelijkheid. Ik wil er toch op wijzen dat we een ernstige achterstand hebben. In Nederland bijvoorbeeld heeft men voor de gemeente Goor al in de jaren tachtig een asbestinventaris opgemaakt. Er was een subsidieregeling uitgewerkt voor de sanering van asbestwegen. Die is intussen afgesloten omdat iedereen de kans heeft gehad om er gebruik van te maken. Ik ben blij dat er rekening zal worden gehouden met onschuldig eigenaarschap, maar ik dring er wel op aan dat er een subsidieregeling wordt uitgewerkt om mensen bij te staan. Het is niet voldoende dat er niet wordt vervolgd, het asbest moet ook verdwijnen als het risico bestaat dat de asbestvezels kunnen loskomen. De overheid moet het signaal geven dat ze de mensen ook financieel zal helpen.

De voorzitter : Minister Sannen heeft het woord.

Minister Ludo Sannen : Wanneer we een site afbakenen en er gedeelde verantwoordelijkheid is, dan is het logisch dat de lasten voor de sanering collectief worden gedragen. Nu over een subsidiereglement spreken, lijkt me voorbarig. We kunnen ervaring opdoen door de benadering in Kapelle-opden-Bos. Op basis van die ervaring kunnen we dan een reglement uitvaardigen dat ons kan helpen als er zich andere problemen voordoen in Vlaanderen. Een subsidieregeling kan soms meer remmend werken op het verlenen van financiële ondersteuning, dan elke zaak apart te behandelen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Johan Malcorps tot de heer Ludo Sannen, Vlaams minister van Leefmilieu, Landbouw en Ontwikkelingssamenwerking, over de samenwerking tussen de Vlaamse milieuadministratie en de federale politie

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Malcorps tot de heer Sannen, Vlaams minister van Leefmilieu, Landbouw en Ontwikkelingssamenwerking, over de samenwerking tussen de Vlaamse milieuadministratie en de federale politie.

De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, in 2000 werd er een protocol afgesloten tussen het Vlaams Gewest in hoedanigheid van minister Dua, de toenmalige minister van Justitie de heer Verwilghen en de parketten-generaal van Antwerpen, Gent en Brussel met als doel milieudelicten in Vlaanderen strenger aan te pakken op basis van een overeengekomen Prioriteitennota Vervolgingsbeleid. Deze prioriteiten gelden inmiddels ook als richtlijnen voor de federale politie.

Een samenwerkingsakkoord tussen het Vlaams Gewest en de federale politie is er formeel echter nog niet. Zo'n akkoord is er wel al met het Waals Gewest. De commissaris-generaal uitte recent zijn zorg hieromtrent. In zo'n samenwerkingsakkoord kunnen bijvoorbeeld bepalingen worden opgenomen over informatie-uitwisseling tussen bestuur en politie. De uitwisseling van gegevens tussen de federale politie en de Vlaamse administraties zoals Bos en Groen, de Mestbank of OVAM verloopt blijkbaar voortreffelijk. De uitwisseling met de

Malcorps

Vlaamse milieu-inspectie verloopt echter zeer stroef. De politie krijgt dikwijls onvoldoende informatie door van de inspectie om op parketniveau een beslissing tot opsporing los te krijgen.

Verder kunnen in een dergelijk akkoord afspraken worden gemaakt in verband met de wederzijdse ondersteuning op het vlak van de handhaving. Via een multidisciplinaire aanpak van onderzoeken kan er worden gekomen tot een maximaal rendement van de specifieke sterktes van de verschillende diensten. Door een gezamenlijk optreden van bestuur en politie wordt bijvoorbeeld een opdeling van de aanpak van verschillende soorten inbreuken mogelijk : naast een administratieve opvolging is dan ook een strafrechtelijke opvolging verzekerd. Ten slotte kan in een samenwerkingsakkoord worden voorzien in de mogelijkheid om wederzijdse opleidingen te geven.

Concrete afspraken tussen de federale politie en de Vlaamse milieu-inspectie zouden kunnen leiden tot meer proactieve handhavingsprojecten waarbij men zich effectief richt op de prioriteiten uit de Prioriteitennota en milieucriminaliteit effectief opspoort in plaats van op te treden op basis van klachten. Door een betere communicatie en samenwerking tussen de federale politie en de gewestelijke milieu-inspectie, kan wellicht ook het probleem van het gebrek aan opvolging van PV's opgemaakt door ambtenaren van milieu-inspectie, ten gronde worden aangepakt. Ik verwijs naar de discussie die we vorig jaar in het najaar voerden. Blijkbaar bestaan er meerdere interpretaties. Het is misschien goed om de zaak eens uit te klaren.

Ook van het feit dat er de jongste jaren minder milieu-PV's werden opgemaakt, zijn verschillende duidingen mogelijk. Dat er effectief minder milieu-vergrijpen plaatsvinden, lijkt eerder onwaarschijnlijk. Veel waarschijnlijker is de interpretatie dat door de hele reorganisatie van de politiediensten, het milieu als aandachtspunt in eerste instantie in de verdrukking kwam. Dat is een trend die dringend moet worden gekeerd. Door het operationeel worden van een milieunetwerk binnen de federale politie sinds juni 2003, kunnen structurele afspraken worden gemaakt inzake samenwerking met de onderzoekscapaciteit leefmilieu per gerechtelijke dienst van het arrondissement (GDA) of met de taakhouders milieu per politiezone. Het bestaand overleg tussen parket en politie zou idealiter steeds dienen te worden opengetrokken naar een permanente vertegenwoordiging van het bestuur.

De handhaving op lokaal niveau blijft echter een specifiek probleem, zeker waar de politiezone samenvalt met één gemeente. Maar ook in de interpolitiezones die verschillende gemeenten bedienen, is de macht van lokale burgemeesters dikwijls een rem. Het onafhankelijk optreden van de vroegere rijkswacht dreigt ondertussen weg te vallen. De proactieve of preventieve controle op bedrijven van klasse 2 en klasse 3, is een grote lacune. Het instellen van integrale voorwaarden zou daarom gepaard moeten gaan met nieuwe en duidelijke richtlijnen in verband met de handhaving van de vereenvoudigde normering. Ik heb daar gisteren ook op gewezen tijdens de bespreking van het decreet, dat gelukkig werd goedgekeurd.

Mijnheer de minister, welke stappen worden ondernomen om ook in Vlaanderen te komen tot een samenwerkingsakkoord tussen het gewest en de politie ? Bent u voorstander van proactieve en gebundelde milieuhandhavingsprojecten ? Zal u er bij de afdeling milieu-inspectie op aandringen om deze lijn voort te zetten ? Zal u bij de verantwoordelijke federale minister, de heer Dewael, aandringen op voldoende ruimte en middelen voor de nodige politionele inzet op dit vlak ? Welke oplossingen ziet u om ook de controle op bedrijven van klasse 2 en klasse 3 te verzekeren door een aangepaste samenwerking tussen lokale politiemensen en milieudiensten ?

De voorzitter : Minister Sannen heeft het woord.

Minister Ludo Sannen : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, bij mijn weten werden tot nog toe geen concrete stappen ondernomen, noch door mijn diensten, noch door mezelf, om te komen tot een concreet samenwerkingsakkoord met de federale politie voor de bestrijding van milieudelicten. Dat wil niet zeggen dat er niets is gebeurd. In 2000 werd door voormalig minister Dua op basis van de prioriteitennota vervolgingsbeleid een protocol afgesloten tussen het Vlaams Gewest, Justitie en de parketten-generaal van Antwerpen, Gent en Brussel. De commissie vervolgingsbeleid komt nog steeds regelmatig samen om gemeenschappelijke problemen te bespreken en om de voortgang te evalueren. Regelmatige afspraken en controles zijn belangrijk, maar er werd nooit een officieel samenwerkingsakkoord op papier gezet. Heel wat diensten worden wel betrokken bij het protocol.

Ook vandaag reeds gaat de milieu-inspectie op sommige terreinen proactief en gebundeld aan de slag. Ik wil enkele concrete voorbeelden geven, afkomstig uit het milieu-inspectieplan, het MIP, dat de milieu-inspectie jaarlijks opmaakt. Vooreerst

Sannen

wordt nagekeken of het MIP kadert in een of meerdere projecten van het MINA-plan, het Vlaams milieubeleidsplan. Daarnaast wordt het getoetst aan de verplichtingen opgenomen in EU-richtlijnen. Op die manier overstijgen we het niveau van de toevalstreffers. Dat staat trouwens ook met zoveel woorden in het Vlaams regeerakkoord. Het MIP-jaarplan is het resultaat van een voorbereidingsproces waarin ook externe handhavingsactoren een rol spelen, uiteraard naast de inbreng van de afdeling inspectie zelf. Onder meer de ANRE, de APSG, de OVAM, de VLM en zelfs het FAVV worden tijdens deze voorbereiding geconsulteerd. Sommige instanties gingen op de uitnodiging in en hebben concrete handhavingsprioriteiten en -suggesties aangereikt. Bovendien wordt bij de uitvoering van het MIP regelmatig samengewerkt met afdelingen binnen en buiten het Vlaams gewest, bijvoorbeeld met de zusterafdelingen Amnabel en Water, met de Vlaamse Milieumaatschappij – VMM –, met de federale politie, bijvoorbeeld bij grenscontroles, en met de gemeenten, bijvoorbeeld voor het actieplan inzake droogkuisbedrijven.

Er is ook de internationale samenwerking. De afdeling milieu-inspectie heeft ook als taak gewestoverschrijdende en internationale contacten te leggen en actief deel te nemen aan het tot stand komen van internationale vernieuwingen en tendensen. Zo wordt onder meer samengewerkt met het Waals Gewest, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Leefmilieu federaal, met Nederland en met de Direction Régionale de l'Industrie, de la Recherche et de l'Environnement, van de regio Nord-Pas-de-Calais in Frankrijk, in het teken van het actieplan milieu en gezondheid te Menen.

Ik meen te mogen besluiten dat de Vlaamse milieu-inspectie al een hele weg heeft afgelegd, en voor haar aanpak in Vlaanderen en zelfs in het buitenland aanzien en waardering geniet. Er is inderdaad nog werk aan de winkel. Ik wijs nog even op drie elementen van verbetering.

Mijnheer Malcorps, het eerste betreft de samenwerking met de federale milieupolitie. Ik wil beginnen met uw suggestie om met de federale milieupolitie een structureel samenwerkingsband te smeden. Ik weet dat zowel de Vlaamse milieu-inspectie als de federale milieupolitie uiteraard niet gekant zijn tegen een goede samenwerking. Ik zal daarom een brief sturen aan mijn federale collega, bevoegd voor binnenlandse zaken, en hem naar zijn standpunt vragen. Ik zal ook aan onze diensten vragen

om overleg te organiseren met de federale milieupolitie, om te bekijken wat op korte en middellange termijn mogelijk is. Recent heb ik terzake trouwens een gesprek gevoerd met federaal minister Van den Bossche. We hebben afgesproken om in navolging van het samenwerkingsverband tussen de inspecties gezondheid en milieu in Vlaanderen, ook een samenwerking op touw te zetten tussen Vlaanderen en de federale overheid zodat we op een meer efficiënte manier kunnen controleren en inspecteren en geen dubbel werk verrichten.

Daarnaast is er de concrete samenwerkingsovereenkomst tussen de milieu- en de gezondheidsinspectie. Ik denk dat zowat de volledige commissie voor Leefmilieu, aangevuld met enkele Vlaamse volksvertegenwoordigers uit de commissie voor Volksgezondheid, van dichtbij de werkzaamheden heeft gevolgd van de parlementaire commissie ad hoc Milieu en Gezondheid, die deze legislatuur een indrukwekkend werkstuk afleverde met beleidsaanbevelingen op het vlak van milieu en gezondheid. Een van de concrete aanbevelingen was een integratie tussen de gezondheids- en de milieu-inspectie. Ik moet toegeven dat ik niet volledig ben geslaagd in het oorspronkelijke opzet, maar ik ben niettemin fier te kunnen zeggen dat in de komende weken een samenwerkingsovereenkomst zal worden ondertekend door beide inspectiediensten.

Een ander element is de ondersteuning van de lokale handhaving. Dit punt sluit aan bij uw laatste vraag over de handhaving bij inrichtingen van klasse 2 en klasse 3. Dat dit een fundamenteel knelpunt is, werd onlangs in deze commissie nogmaals bevestigd door het jaarverslag van de Vlaamse ombudsman. Op dit vlak werden twee belangrijke beleidsinitiatieven genomen: een voorontwerp van handhavingsdecreet, dat momenteel de procedure in de richting van de Vlaamse regering doorloopt, en de uittekening van een implementatieproject om de resultaten van het kerntakendebat te operationaliseren. Ik hoop dat deze twee initiatieven nog tot een goed einde worden gebracht. Inzake het handhavingsdecreet ligt er alvast een belangrijke sleutel bij deze commissie. Ook voor de Vlaamse milieu-inspectie is een belangrijke rol weggelegd. Zij moet niet zozeer aan vervangend toezicht doen, tenzij gemeenten natuurlijk manifest te kennen geven dat ze hun handhavingstaak bij inrichtingen van klasse 2 en klasse 3 niet wensen op te nemen. De milieu-inspectie heeft de nodige expertise in huis. Binnen de gemeenten ontbreekt die vaak en daarom heb ik aan de milieu-inspectie gevraagd om in haar taakopdracht meer aandacht te besteden aan een structureel ondersteuningsprogramma

Sannen

voor lokale handhavers op niveau van gemeenten en politiezones.

De afdeling milieu-inspectie heeft alvast sinds 1 januari 2003 een milieuklachtenmanagement ontwikkeld. Het voorziet onder meer in een verfijning van de administratieve en technische behandeling van bij de afdeling milieu-inspectie ingediende klachten aangaande milieuhinder veroorzaakt door inrichtingen van klasse 2 en 3, in een door de milieu-inspectie meer gestructureerde opvolging van de behandeling van dergelijke klachten door de lokale overheden, en in een betere communicatie tussen de milieu-inspectie en de gemeenten enerzijds en de milieu-inspectie en de burger anderzijds bij de klachtenbehandeling. Voor de burger wordt dan duidelijk wie zal optreden en hoe het staat met de klachtenbehandeling. Misschien moeten we nog verdere stappen zetten. Ook de convenanten met de gemeenten zijn een ondersteuning, want de subsidies maken het voor de gemeenten mogelijk om de juiste ambtenaren in dienst te nemen.

Mijnheer Malcorps, op het vlak van samenwerking met de federale politie is bijkomend werk nodig. Ik neem de suggestie mee. We proberen ook de samenwerking met de parketten-generaal te organiseren.

In Vlaanderen is er de bereidheid tot samenwerking, maar bij de opvolging van de dossiers loopt nog wel wat verkeerd.

De voorzitter : De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Mijnheer de minister, ik ben blij met uw duidelijk antwoord.

Het was niet mijn bedoeling om afbreuk te doen aan het zeer verdienstelijke werk van de Vlaamse Milieu-inspectie. Ook inzake samenwerking worden veel inspanningen geleverd.

Het is belangrijk om een aantal zaken goed te structureren. Er is een protocol, maar dat is met Justitie afgesloten. Het heeft op federaal niveau heel wat moeite gekost om de richtlijnen voor Justitie ook te laten gelden voor de federale politie. Een samenwerkingsakkoord tussen de federale milieupolitie en het Vlaams Gewest kan zorgen voor een duidelijke regeling, zodat in de toekomst geen discussie meer mogelijk is.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever tot de heer Ludo Sannen, Vlaams minister van Leefmilieu, Landbouw en Ontwikkelingssamenwerking, over het bestrijdingsmiddelenreductieprogramma van de federale regering versus het bestrijdingsmiddelenreductieplan van het Vlaams Gewest

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Gardeyn tot de heer Sannen, Vlaams minister van Leefmilieu, Landbouw en Ontwikkelingssamenwerking, over het bestrijdingsmiddelenreductieprogramma van de federale regering versus het bestrijdingsmiddelenreductieplan van het Vlaams Gewest.

Mevrouw Gardeyn heeft het woord.

Mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, uiterlijk op 31 januari 2004 moet de federale regering een reductieprogramma opstellen, om het gebruik van bestrijdingsmiddelen tegen te gaan. Dit is door voormalig minister van Volksgezondheid Tavernier vastgelegd.

De federale regering heeft kennelijk nagelaten om een reeks noodzakelijke stappen te zetten om dit plan uit te voeren, wat in tegenstelling is met de programmawet die de regering aan het federale parlement heeft voorgelegd.

Er was een inventaris nodig over de impact van schadelijke stoffen op mens en milieu. De federale ministers moesten ook vastleggen tegen wanneer en in welke mate ze het gebruik van pesticiden wilden terugdringen.

Een overleg met de gewestregeringen is er niet gekomen en het samenwerkingsakkoord is zelfs geschrapt. Het reductieplan werd meteen tot eind 2004 uitgesteld. We zouden denken dat we opnieuw van nul moeten starten, maar de Vlaamse overheid voert het reductieplan 'Zonder is gezonder' onverkort uit.

Vanaf begin 2004 mogen openbare besturen in principe geen pesticiden meer gebruiken, tenzij ze dit in een reductieplan grondig motiveren. Het eerste deelplan moet op 1 april 2004 klaar zijn.

Gardeyn-Debever

Mijnheer de minister, er is onduidelijkheid en onbehagen bij beleidsmensen en ambtenaren van de lokale besturen en bij burgers. Wie mag wat, wanneer en hoe ?

Mijnheer de minister, bent u op de hoogte van de onduidelijkheid en de verwarring ? In welke mate interfereert het federale uitstel met de uitvoering van het Vlaamse reductieplan ? Is er overleg en afstemming tussen de verschillende regeringen ? Mijnheer de minister, kunt u zorgen voor duidelijkheid voor de lokale beleidsmensen, ambtenaren en burgers ?

De voorzitter : De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Mijnheer de voorzitter, ik hoop dat mevrouw Gardeyn ons niet verwijt dat we ons werk niet doen. Het is het federale niveau dat voor de vertraging zorgt. Ook de federale regering zou zijn verantwoordelijkheid moeten opnemen, maar dat gebeurt jammer genoeg nog niet.

De Vlaamse overheid heeft een aantal verantwoordelijkheden en bevoegdheden, en die worden wel opgenomen. Het gebruik van pesticiden is een Vlaamse bevoegdheid. Het federale niveau is vooral bevoegd voor het toelatingsbeleid en de erkenning van pesticiden. Dit is een belangrijke opdracht, waarbij de gewesten meer betrokken moeten worden. Beide niveaus moeten beter op elkaar worden afgestemd.

Het reductieplan voor pesticiden is veel ruimer dan het in het Vlaams Parlement goedgekeurde decreet. Dit decreet werd door alle meerderheidspartijen gesteund. Ik neem aan dat ook in de toekomst iedereen dit zal blijven steunen.

Mijnheer de minister, er is ook een Vlaams reductieplan voor pesticiden. Kunt u zeggen wat de stand van zaken is ?

Vlaanderen moet erop aandringen dat de federale regering werk maakt van een nationaal kader.

De voorzitter : Minister Sannen heeft het woord.

Minister Ludo Sannen : Mijnheer de voorzitter, collega's, het bestrijdingsmiddelenbeleid is behoorlijk versnipperd, en daardoor niet altijd even duidelijk voor beleidsmensen, ambtenaren en burgers die niet vertrouwd zijn met de materie. De federale overheid is in hoofdzaak bevoegd voor het productbeleid. De Vlaamse decreetgeving richt zich op

het gebruik. Beiden willen de aanwezigheid van bestrijdingsmiddelen in het leefmilieu beperken.

Om de mogelijke maatregelen te bundelen en opvolgbaar te maken, werd zowel op federaal als op Vlaams niveau een reductieprogramma opgesteld. De maatregelen zijn gericht op de landbouw, de burger en de industrie. Een zeer belangrijke doelgroep zijn de overheden, die in het kader van het beheer van hun eigen domeinen en infrastructuur veelvuldig gebruik maken van bestrijdingsmiddelen.

Het Vlaams Parlement keurde een decreet goed, dat precies tot doel heeft om de openbare besturen aan te zetten om het verbruik van bestrijdingsmiddelen te beperken. Dit decreet staat niet helemaal los van het Vlaamse reductiebeleid, maar heeft door de decretale verankering een zeer concreet en dwingend karakter gekregen. Het niet-uitvoeren van dit decreet, omdat de federale overheid haar reductieplan heeft uitgesteld, valt niet in overweging te nemen.

Mevrouw Gardeyn, ik wil u tegenspreken als u zegt dat er veel onduidelijkheid bestaat over het decreet. Dit was misschien het geval bij de goedkeuring van het decreet, omdat de gemeenten toen van oordeel waren dat zij onmiddellijk elk gebruik van bestrijdingsmiddelen moesten stopzetten.

Mijn diensten hebben heel veel informatie verspreid. De gemeenten waren goed op de hoogte van het feit dat zij vóór 1 juni 2003 een reductieplan moesten indienen, indien ze niet met een nulgebruik konden starten vanaf 2004. We stellen vast dat de gemeenten zich zeer goed houden aan de bepalingen van het decreet. Veel gemeenten hebben een reductieplan ingediend, om op een meer geleidelijke manier de uiteindelijke doelstelling – het vermijden van het gebruik van bestrijdingsmiddelen – te bereiken.

Op 16 januari 2004 vond een eerste vergadering met de federale overheid plaats, over de afstemming van het beleid. Er werden afspraken gemaakt over het opstellen van een inventaris van de beschikbare gegevens in de verschillende gewesten, en over de toepassing van een indicator op deze gegevens, om de impact van bestrijdingsmiddelen te bepalen. De Vlaamse administratie volgt deze overlegmomenten op.

Als in het kader van het federale reductieplan producten worden verboden, zal dit zo spoedig mogelijk opgenomen worden in de richtlijnen voor de openbare diensten. Momenteel wordt reeds aange-

Sannen

raden om de erkenningen van de producten nauwlettend op te volgen via fytoweb (www.fytoweb.fgov.be).

De opvolging en de uitvoering van het goedgekeurde decreet komen niet in het gedrang. We zullen dit bijsturen naar aanleiding van het federale productbeleid.

Er is voldoende begeleiding van de gemeenten. Mijn diensten helpen de gemeenten bij hun reductieprogramma.

De voorzitter : Mevrouw Gardeyn heeft het woord.

Mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever : Mijnheer de minister, ik dank u voor uw duidelijke antwoord. Mijnheer Malcorps, ik uitte geen kritiek op de Vlaamse regering of op het beleid. Er was alleen onduidelijkheid. Mijn enige bekommernis is dan ook dat alles correct wordt uitgevoerd.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 10.47 uur.*
